

Skattalætti hækkar dollaran

Eitt, sum hevur sína ávirkan á styrkta dollarin í ár, er amerikanska skattlógggávan. Hendan er í ár broytt soleiðis, at fyrirkur við dóttirfeløgum úttanlands, kunnu flyta útlandsan vinning heim til USA, har skattin nú bert er 5,25%. Áður hevur skattur av slíkum flytingum verið 35%. Broytingin í lóg-gávuni er tó tíðaravmarkað til bert at fevna um 2005.

Hetta hevur fingið fleiri stórar fyrirkur at boða frá, at tær í ár flyta milliardir av dollarum til USA, og hetta skapar sum vera man stóran eftirspurning eftir dollarum. Hóast flytingarnar enn ikki eru framdar, so hava ætlaðu flyt-ingarnar longu nú ávirkað kursin upp eftir.

(kelda: Útlit og Rák, Kaupthing Føroyar)

-jm

Viknaður búskapur

Europeiski búskapurin tyktist í lútuni standa veikari, enn roknað varð við.

Í fjør var samlaði búskaparligi vøksturin í Europa 1,6%, og er hetta 0,2% minni enn tað, sum roknað varð við. Samsundis hevur prís-vøksturin – frároknað olju og mat – verið niðan fyri tey 2%, sum ECB hevði roknað við.

Ein orsök til lítla búskaparvøksturin er gongdin í Týsklandi, har talan var um negativan búskaparvøkstur á 0,2% í fjórða ársfjórðingi.

(kelda: Útlit og Rák, Kaupthing Føroyar)

-jm

Nærum 5 mia kr. í avlopi

Næst størsti norðurlendski bankin, Danske Bank, kunngjórði fyrri stuttum ársroknskapin fyri 2004.

Hesin sýndi eitt úrslit á 4.921 mió kr., sum tó var ávirkað av stórum eingangsintøkum. Burturleggingarnar fyri farna roknskaparár góvu eitt positivt íkast til roknskapin við 423 mió kr. Óvanligar inntøkur við sølu av fastogn vóru 500 mió kr., og søla av ikki skrásettum partabrøvum innan gjalds-

kortagðið og DM-Data kastaði 576 mió kr. av sær.

(kelda: Útlit og Rák, Kaupthing Føroyar)

-jm

Faroe Petroleum hækkar

Faroe Petroleum (Føroya Kolvetni) er í hesum døgum eitt gott pappír hjá partaeigarunum.

Orsøkin er, at kursurin á partabrøvunum í fyrirkuni seinasta mánaðin er nógv hækkaður. Tølini vísa, at 17. januar í ár var kursurin niðri á 80, meðan hann fyrrapartin í dag var uppi á 115. Tað er ein vøkstur á 43,75 prosent.

Hetta merkir, at tey, sum hálván januar keyptu fyrri t.d. 50.000 krónur í partabrøvum frá Faroe Petroleum, í dag kunnu selja partabrøvini fyri 71.250 krónur.

Bert hetta seinasta vikuskiftið hevur virðisøkingin verið stór. Tá virðisbrævamarknaðurin stongdi fríggjadagin var kursurin 107, men mánadagin vórðu partabrøvini hjá Faroe Petroleum handlað til kurs 115.

"Henda seinasta mánaðin hevur Faroe Petroleum fingið tillutað tvey leitið á føroyskum øki og keypt seg inn í tvey øki í bretska partinum av Norðsjónum. Hetta hevur havt positiva ávirkan á partabrævakursin. Hyggja vit at vístølunum fyri olju- og gassektorin, so hevur hann staðið seg væl seinasta árið, men Faroe Petroleum hevur staðið seg betri enn marknaðurin sum heild. Tað bendir á, at íleggjarar meta, at fyrirkunan hevur eitt potentiali, sum teir eisini vilja gjalda fyrri", sigur Finn Danberg, figgjarleiðari í Føroya Sparikassa.

Faroe Petroleum er skrásett á AIM-virðisbrævamarknaðinum í London, og komandi mánadag, tann 28. februar, verður ársroknskapurin hjá oljufelagnum almannakunngjórður.

www.sparikassin.fo

Tjóðbankastjórin í USA segði lítið nýtt

Týskland liggur nú á odda - framman fyrri USA - sum heimsins størsti eksportørur

BÚSKAPUR

Rolf Guttesen
rg@geogr.ku.dk

Tað var væntað, at amerikanski tjóðbankastjórin, Alan Greenspan, fór at siga nøkur megnarorð. Hann skuldi mikudag og hósdag í vikuni, sum fór, í Kongressini greiða frá stóðuni hjá dollaranum og búskapinum í USA. Men han stóð bert og mutlaði, og spurningar frá tingmonnum aftaná snúðu seg um nakað heilt annað, um "Social Security", um socialu skipanina. Tað stóra problemið í USA er hvussu teir fáa ráð til pensiónir og annað í framtíðini. Men ofta kann vera ringt at skilja millum politiskt propagandasnakk og veruleika í hesum kjaki.

Greenspan kom tó við eini ávaring, sum kann hava týðning framyvir. Hann segði, at hóast tað hava verið rættiliga friðarligar tíðir og stabilitetur á tí búskaparliga økinum, so skulu vit ikki trúgva, at tað altíð fer at verða so. Í fyrsta lagi, segði Greenspan, skuldi landið fáa javnvág aftur millum inntøkur og

útreiðslur í figgjarlógarhøpi.

Tískil hendi einki serligt á dollarmarknaðinum, sjálvt um valutahandlarar og spekulantar royndu at týða tankarnar hjá Greenspan. Hann segði, at amerikanski búskapurin hevði tað gott og at tann "stutta" rentan fór at hækka. Mánaðagin var frídagur í USA, so stórvegis broytingar í valutakursunum vóru ikki væntandi. Á middegi mánaðagin var USD/EUR lutfallið 1,3056, fríggjadagin fyri var tað 1,3039.

Prístalið hækkar í USA

Fríggjadagin komu so tøl frá amerikansku hagstovuni um heilsøluprístalið, producers price index ella PPI.

Hetta rokna teir uppá tveir mátar. Annað er talið sum tað er, í hinum rokna teir ikki olju og ávísar matvørur uppí, tí hesar vørur hava lyndi at svinga nakað nógv, og oljuprísurin livir at kalla sítt eigna lív. Fyri januar var hetta barbaða PPI gjørt upp til eina 0,8% kækking. Hetta var nógv í mun til tað, sum teir klóku høvdu væntað, eini 0,2 %. Tað verður tikið sum eina ábending um, at inflátiónin er farin at vinda uppá seg, tí vøksturin er

tann størsti í eini seks ár.

Higartil hava amerikanar ikki hildið inflátiónina verið nakað problem. Teir hildu, at tað var oljan úttanifrú, sum skapti prís-hækkingar. Men nú vísir tað nýggja "kjarnu-PPI", at tað ikki bert er oljan, sum skapar prís-vøkstur, men eisini vørur, sum verða framleiddar í USA.

Euro/dollar lutfallið

Sjálvt um USA liggur væl fyrri í mun til Euro-økið í vissum hagtolum — sum vøkstur í búskapinum sum heild og arbeiðsloysinum — so er dollarin sum heild viknaður seinastu tvey árin. Orsøkin er í fyrsta lagi, at USA innflytur som nógv meira av vørum, enn teir útflyta. Tí er handils-javnin negativur, sum hjástandandi tabel vísir. Hartil kemur, at hallið á figgjarlógini eisini er hættiliga stórt. Tað eru í fyrsta lagi hesi tøl, sum fáa dollaran at falla.

Sí talvu niðast á síðuni.

Týska gátan?

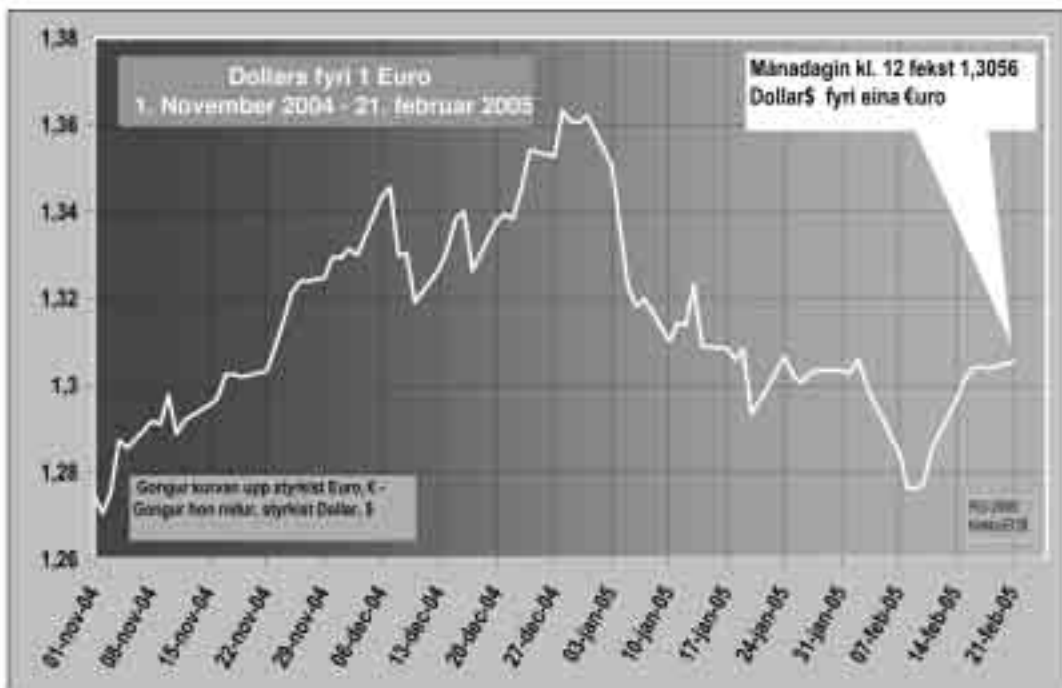
Í Euroøkinum hava búskaparfrøðingar í langa tí hildið, at Týskland, sum er tann størsta eindin við umleið 80 milliónum íbúgvum, var tað heilt stóra

problem. Vøksturin var lítill og arbeiðsloysið stórt. Men nú skrivur The Economist, 190205, at Týskland er í minsta lagi líka so væl fyrri sum USA. Høvuðsargumentið er, at produktiviteturin (framleiddar vørur/tíðareind) í Týsklandi er líka so stórusum í USA. Harafrat hevur lønarvøksturin verið minni í Týsklandi enn í USA. Samantalt er so lønarútreiðslan pr. framleidda vøru (unit labour cost) minni enn í USA.

Henda sterka síðan vísir seg á tann hátt, at týski vøruútflytingurin seinastu fimm árin er vaksin nógv skjótari enn tann amerikanski. Týskland liggur nú á odda framman fyrri USA, sum heimsins størsti eksportørur. Somu fimm-árin hevur USA mist marknaðarlutir á heimsmarknaðinum, og er fallið frá 14% til bert 11% av marknaðinum.

Amerikanarar spara lítið ella einki upp

Hóast góðar tíðir í USA, so er ein trupulleiki uppá sikt, at uppsparingin er so lág. Amerikanar leggja í meðal bert 1% av lønini burtur til uppsparing. Sama talið er í Týsklandi er 11%.

Talvan vísir nøkur hagtøl fyri 2004

	Fólkatal	Búsk. vøkstur	Arbeiðsloysi	Handilsjavni
USA	290 mió	4,3%	5,2%	-666,2 mia.\$
EU-25 lond	453 mió	1,8%	8,9%	+93,9 mia. \$

Kelda Eurostat, The Economist 190205